

Sygn. akt **IV Ka 332/23**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2023 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący sędzia Sądu Okręgowego Mirosław Kędziński

Protokolant stażysta Damian Biesiekierski

przy udziale Danuty Ciesińskiej - prokuratora Prokuratury Rejonowej B.-Północ w B.

po rozpoznaniu dnia 16 maja 2023 r.

sprawy **R. D. (1)** s. E. i M. ur. (...) w K.

oskarżonego z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., art. 300 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych

od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 8 grudnia 2022 r. sygn. akt III K 737/21

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w pkt I za przypisany oskarżonemu czyn z art. 284 § 1 k.k. na podstawie tego przepisu wymierza oskarżonemu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności,

- w pkt II za przypisany oskarżonemu czyn z art. 300 § 1 k.k. na podstawie tego przepisu wymierza oskarżonemu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności,

- w pkt III w miejsce wymierzonych oskarżonemu kar jednostkowych pozbawienia wolności na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierza oskarżonemu karę łączną 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności,

- na mocy art. 69 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonywanie orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres próby lat 2 (dwóch),

- na mocy art. 72 § 1 pkt 8 k.k. zobowiązuje oskarżonego do wykonania obowiązku spełnienia na rzecz L. W. i D. W. świadczenia wynikającego z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ z dnia 5 października 2020 r. sygn. akt. V GNc 2289/20;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. wymierza oskarżonemu opłatę w wysokości 120 (sto dwadzieścia) złotych za obie instancje i obciąża go wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym w kwocie 50 (pięćdziesięciu) złotych.

UZASADNIENIE	
---------------------	--

Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 332/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1.	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 8 grudnia 2022 r., sygn. III K 737/21

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	

#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów	
---	--

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiężle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1.	<p>Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wyrokowi zarzucił:</p> <p>rażącą niewspółmierność kary przez niedostateczne rozważenie dyrektyw jej wymiaru z art. 53 § 2 kk w szczególności w zakresie dotyczącym motywacji i sposobu zachowania się sprawcy , jego właściwości i warunków osobistych oraz zachowania sprawcy po popełnieniu przestępstwa, co skutkowało orzeczeniem wobec oskarżonego kar jednostkowych a w konsekwencji kary łącznej w wymiarze niewystarczającym dla osiągnięcia ustawowych celów kary.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwiężle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		

Zarzut zasadny. Sąd odwoławczy podzielił zarzut o rażącej niewspółmierności wymierzonej kary.

Jako podstawę odwoławczą ustawodawca traktuje tylko taką niewspółmierność kary, która ma charakter rażący. Niewspółmierność musi zatem już przy wstępnym oglądzie rzucać się w oczy i nie nadawać się do zaakceptowania, nie może być więc to dysproporcja mała, ale znaczna. Z sytuacją rażącej niewspółmierności mamy do czynienia w szczególności wówczas, gdy rozmiar represji w rozpoznawanej sprawie jest w sposób oczywisty nieproporcjonalny w stosunku do dolegliwości wymierzanych podobnym sprawcom w podobnych sprawach.

Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z 2 lutego 1995r. wyraził pogląd, iż nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco” niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (KRN 198/94 OSNKW 1995, z.6, poz.18). Zatem rażąca niewspółmierność kary zachodzić może tylko wówczas, gdyby na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w razie prawidłowego

zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary art.53 kk oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok Sądu Najwyższego z 14 listopada 1973r. , III KR 254/73 OSNPG 1974, z.3-4, poz.51).

Tak więc okoliczności przedmiotowe i podmiotowe przypisanych oskarżonemu czynów, a także prezentowane przez niego właściwości i warunki osobiste, powodują że wymierzona temu oskarżonemu kara razi łagodnością, w rozumieniu art.438 pkt 4 kpk.

W szczególności sąd odwoławczy nie podziela poglądu Sądu I instancji o zasadności zastosowania wobec R. D. art. 37a k.k. i wymierzenia kary ograniczenia wolności.

Instytucja przewidziana w art. 37a k.k. ma charakter wyjątkowy, a jej istotę stanowi pozbawione wątpliwości uznanie, że w danej sprawie kary o charakterze nieizolacyjnym stanowią wystarczającą dolegliwość dla sprawcy, którego nie trzeba - choćby warunkowo - izolować od społeczeństwa.

Możliwość skorzystania przez sądy z zamiennych kar wolnościowych i orzekanie jednej z nich zamiast grożącej kary pozbawienia wolności zostało uzależnione w art. 37a § 1 k.k. od równoczesnego orzeczenia środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku. Oznacza to, że sąd musi wzmocnić orzecaną, zamienną karę wolnościową przynajmniej jednym z wymienionych alternatywnie środków.

Z treści art. 37a § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r.)

wyraźnie bowiem wynika, że z przewidzianej w nim kompetencji do orzeczenia kary ograniczenia wolności albo kary grzywny zamiast kary pozbawienia wolności sąd może skorzystać wyłącznie wtedy, gdy spełnione są trzy warunki, tj. gdy przestępstwo zagrożone jest karą nieprzekraczającą 8 lat pozbawienia wolności (co miało miejsce na gruncie przedmiotowej sprawy, w której doszło do skazania za czyn z art. 284 § 1 k.k. i 300 § 1 k.k. z górną granicą ustawowego zagrożenia do 3 lat), przewidywana kara pozbawienia wolności nie przekroczyłaby roku i jednocześnie sąd orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.

Nie ulega przecieży wątpliwości, że orzeczenie jednego ze środków wymienionych w art. 37a § 1 in fine k.k. ma charakter obligatoryjny, a nie fakultatywny, stanowiąc warunek sine qua non do zastosowania przewidzianej w omawianym przepisie instytucji..

Brak spełnienia któregokolwiek z wymienionych wyżej warunków uniemożliwia wydanie orzeczenia o karze przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. Wyrok sądu meriti nie wypełnia zatem koniecznego warunku dla zastosowania rozwiązania art. 37a k.k. to jest orzeczenia równocześnie z wybraną karą wolnościową, wskazanego w treści tego przepisu środka penalnego: środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku.

Reasumując powyższe rozważania, stwierdzić należy, iż orzeczona wobec R. D. kara ograniczenia wolności, nie spełniałaby wszystkich zakładanych przez ustawodawcę celów i nie byłaby karą sprawiedliwą. Wymierzona kara nie odpowiada

stopniowi społecznej szkodliwości przypisanych czynów, a dyrektywy art. 53 k.k. w zw. z art. 54 § 1 k.k. w okolicznościach czynów wskazują na nienależytą prawnokarną reakcję na zachowanie oskarżonego.

Powyższe stanowisko sąd odwoławczy oparł też na uznaniu, iż wymierzając temu oskarżonemu karę Sąd Rejonowy nienależycie uwzględnił fakt uprzedniej karalności sądowej tego oskarżonego, był on bowiem 3 – krotnie karany za przestępstwa na kary grzywny. W konsekwencji wymierzenie mu ponownie kary łagodniejszego rodzaju, w sytuacji gdy nie wyciągnął on żadnych wniosków z kar wymierzonych uprzednio, razi łagodnością.

Wniosek

O:

- wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania ;

- na mocy art. 72 § 1 pkt 8 k.k. zobowiązanie oskarżonego do wykonania obowiązku spełnienia na rzecz L. W. i D. W. świadczenia wynikającego z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ z dnia 5 października 2020 r. sygn.. akt. V GNc 2289/20;

zasadne

częściowo zasadny

niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Wymierzona kara nie odpowiada stopniowi społecznej szkodliwości przypisanych czynów, a dyrektywy

art. 53 k.k. w zw. z art. 54 § 1 k.k. w okolicznościach czynów wskazują, że należyta prawnokarna reakcją na zachowanie oskarżonego, jest wymierzenie mu kary pozbawienia wolności, choć w łagodnym wymiarze i z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Był on bowiem uprzednio 3 – krotnie karany za przestępstwa na kary grzywny. Dlatego wymierzenie mu ponownie kary łagodniejszego rodzaju, w sytuacji gdy nie wyciągnął on żadnych wniosków z kar wymierzonych uprzednio, razi łagodnością.

Z kolei orzeczenie środka z art. 72 § 1 pkt 8 k.k. wzmacnia orzeczoną karę wolnościową wobec oskarżonego.

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>Orzeczenie o winie .</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Strony nie kwestionowały rozstrzygnięcia sądu w tym zakresie a stan sprawy nie uprawnia do ingerencji sądu odwoławczego z urzędu.</p>	

5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
<p>zmieniono zaskarżony wyrok w ten sposób, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w pkt I za przypisany oskarżonemu czyn z art. 284 § 1 k.k. na podstawie tego przepisu wymierzono oskarżonemu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, - w pkt II za przypisany oskarżonemu czyn z art. 300 § 1 k.k. na podstawie tego przepisu wymierzono oskarżonemu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, - w pkt III w miejsce wymierzonych oskarżonemu kar jednostkowych pozbawienia wolności na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę łączną 5 miesięcy pozbawienia wolności, - na mocy art. 69 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby lat 2, - na mocy art. 72 § 1 pkt 8 k.k. zobowiązano oskarżonego do wykonania obowiązku spełnienia na rzecz L. W. i D. W. świadczenia wynikającego z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ z dnia 5 października 2020 r. sygn.. akt. V GNc 2289/20; 	
Związłe o powodach zmiany	
<p>W ocenie Sądu Okręgowego dopiero kary pozbawienia wolności choć w dolnej granicy ustawowego zagrożenia tj. w wysokości po 3 miesięcy, należy uznać za spełniające cele zakreślone ustawą, uwzględniające we właściwy sposób całokształt okoliczności przedmiotowych i podmiotowych niniejszej sprawy, spełniające w szczególności swą funkcję wychowawczą, a także spełniające właściwie swą rolę w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, uchodzące przy tym w odczuciu społecznym za kary sprawiedliwe.</p> <p>Wymierzając oskarżonemu z kolei w miejsce kar jednostkowych karę łączną pozbawienia wolności, sad uznał za zasadne oparcie jej o zasadę</p>	

asperacji. Jednoznacznie przemawia za tym ilość kar podlegających łączeniu (najmniejsza z możliwych) ścisły związek przedmiotowy między poszczególnymi czynami i bliska odległość czasowa między nimi.

Tym samym orzeczona kara łączna 5 miesięcy pozbawienia wolności w ocenie Sądu Okręgowego jawi się karą sprawiedliwą.

Mając na uwadze właściwości i warunki osobiste oskarżonego, jego dotychczasowy sposób życia, Sąd warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na 2 lata próby; oskarżony w czasie popełnienia przestępstw nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary. Tym bardziej , że orzeczono też środek probacyjny, który wzmacnia orzeczoną karę wolnościową wobec oskarżonego. Wydany w oparciu o art. 72 § 1 pkt 8 k.k. nakaz wywiązania się z nałożonego przez sąd cywilny obowiązku wypłacenia pokrzywdzonemu odszkodowania, korespondujący z wyrażonym w art. 2 § 1 pkt 3 k.p.k. wymogiem uwzględniania prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego, przyczyni się do zrealizowania celów w zakresie prewencji indywidualnej. Nadto pożądane jest stymulowanie sprawy do zrekompensowania szkody wyrządzonej czynem przestępnym.

Odnosząc się zaś do eksponowanej w wyroku Sądu I instancji klauzuli antykumulacyjnej przywołać należy jednolite orzecznictwo wskazujące, że określony w art. 72 § 1 pkt 8 k.k. warunek probacyjny może polegać na zobowiązaniu oskarżonego do wykonania prawomocnego orzeczenia innego sądu, w tym zapadłego w postępowaniu cywilnym. Takie stanowisko zaprezentował Sad Najwyższy w uchwale z 13 marca 1982 r., VI KZP 18/81, OSNKW 1982, z. 6, poz. 31. Pod rządami Kodeksu karnego z 1997 r. Sąd Najwyższy nie wypowiadał się wprost o sposobie rozumienia art. 72 § 1 pkt 8 k.k., ale kilka sądów apelacyjnych zaprezentowało punkt widzenia zbieżny z przywołanym judykatem z 1982 r (np: SA w K. z 8 kwietnia 2009 r., II AKa 63/09, LEX nr 534015; SA w P. z 20 września 2012 r., II AKa 179/12, LEX nr 1307470; SA we W. z 6 marca 2014 r., II AKa 30/14, LEX 1451859; SA w R. z 10 lipca 2014 r., II AKa 56/14, LEX nr 1496040).

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty Procesu		

P unkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3.	Wymierzono oskarżonemu opłatę w wysokości 120 złotych za obie instancję i obciążono go wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym w kwocie 50 złotych. w oparciu o przepisy art. 2 ust 1 pkt. 2 i art. 10 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r.o opłatach w sprawach karnych

PODPIS